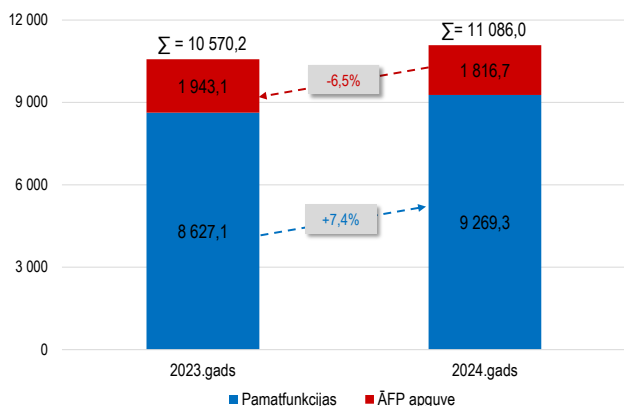

2024.gada valsts budžeta izdevumu izpilde

Valsts pamatbudžeta izdevumi

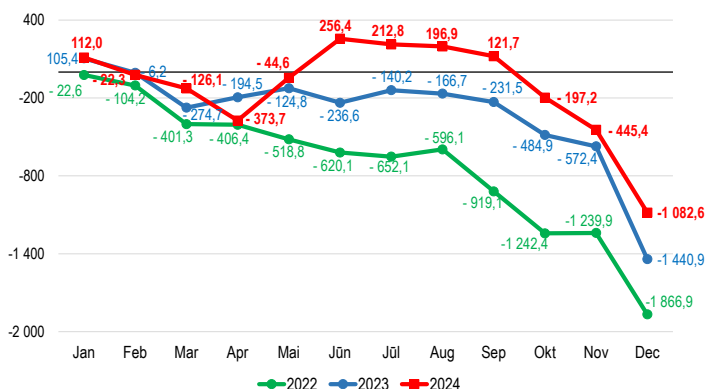
Valsts pamatbudžeta izdevumi 2024.gadā bija 11 086,0 milj. eiro, kas ir par 515,8 milj. eiro jeb 4,9% vairāk nekā 2023.gadā, tai skaitā izdevumi valsts pamatfunkciju nodrošināšanai bija 9 269,3 milj. eiro, kas ir par 642,2 milj. eiro jeb 7,4% vairāk nekā 2023.gadā, un izdevumi Eiropas Savienības (ES) politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto un finansēto projektu un pasākumu īstenošanai 1 816,7 milj. eiro, kas ir par 126,4 milj. eiro jeb 6,5% mazāk nekā 2023.gadā.

Valsts pamatbudžeta izdevumi,
milj. eiro un % izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu

Ņemot vērā, ka 2024.gadā valsts pamatbudžeta izdevumi bija lielāki nekā ieņēmumi, valsts pamatbudžetā veidojās finansiālais deficīts 1 082,6 milj. eiro apmērā.

Valsts pamatbudžeta (bruto)
finansiālā bilance uzkrājošās vērtībās, milj. eiro

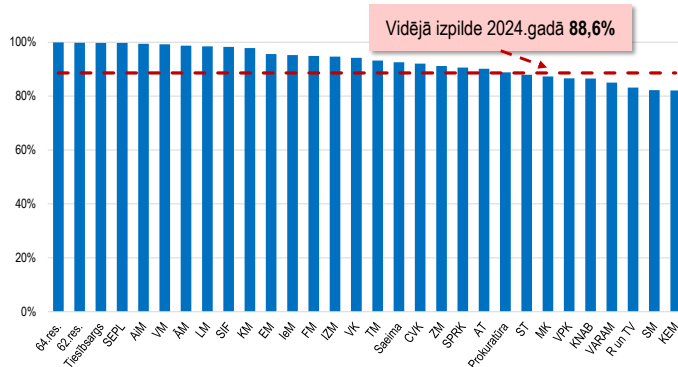
Valsts pamatbudžetā saskaņā ar likumu "Par valsts budžetu 2024.gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026.gadam" 2024.gadā tika plānots finansiālais deficīts 2 127,5 milj. eiro apmērā.

Valsts pamatbudžeta izdevumu budžeta resoru sadalījumā

2024.gadā valsts pamatbudžetā budžeta resori veica izdevumus 88,6% apmērā no precizētā valsts pamatbudžeta izdevumu plāna. Savukārt 2023.gadā vidēji tika veikti izdevumi 95,0% apmērā no precizētā valsts pamatbudžeta izdevumu plāna.

Augstākā valsts pamatbudžeta izdevumu izpilde bija budžeta resoram "64. Dotācija pašvaldībām", kas izdevumus veica 99,9% apmērā no precizētā valsts pamatbudžeta izdevumu plāna. Tāpat augsta valsts pamatbudžeta izdevumu izpilde bija budžeta resoram "62. Mērķdotācijas pašvaldībām" (99,8%), Tiesībsarga birojam (99,8%), budžeta resoram "46. Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi" (99,7%) un Aizsardzības ministrijai (99,4%).

Valsts pamatbudžeta izdevumu analīze budžeta resoru sadalījumā*, izpilde % pret budžeta izdevumu precizēto plānu

*neieskaitot veiktos maksājumus procentu izdevumiem, kā arī maksājumus ES budžetā

Savukārt zemākā valsts pamatbudžeta izdevumu izpilde bija Klimata un enerģētikas ministrijai, kas izdevumus veica 82,1% no precizētā valsts pamatbudžeta izdevumu plāna, kas galvenokārt skaidrojams ar dažu ārpakalpojumu iepirkumu izsludināšanas un tehniskās dokumentācijas sagatavošanas aizkavēšanos.

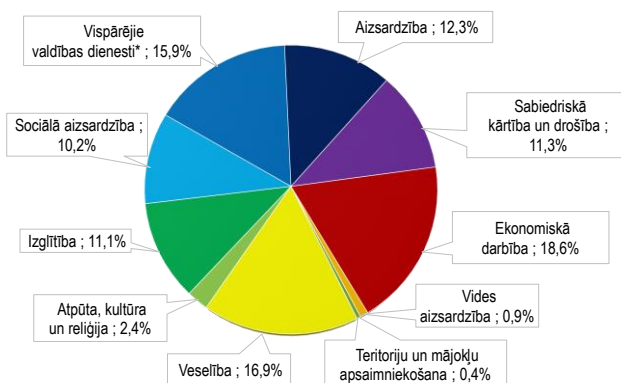
Satiksmes ministrija veica izdevumus 82,2% no precizētā valsts pamatbudžeta izdevumu plāna, kas galvenokārt saistīts ar projektēšanas darbu kavējumiem Eiropas transporta infrastruktūras projektu (*Rail Baltica*) ietvaros, kas atsevišķos posmos ir sasnieguši trīs gadu kavējumus, un novēlotu (viena gada kavējums) būvniecības līguma parakstīšanu būvniecības darbiem ārpus Rīgas.

Tāpat zemākā valsts pamatbudžeta izdevumu izpilde bija arī budžeta resoram "47. Radio un televīzijas regulators", kas izdevumus veica 83,2% no precizētā valsts pamatbudžeta izdevumu plāna, kas galvenokārt saistīts ar piešķirtā finansējuma neapgūvi precēm un pakalpojumiem, jo mainījās situācija elektroenerģijas tirgū – *Nord Pool* biržā Latvijas tirdzniecības zonā elektroenerģijas cenas samazinājās. Kopējās VAS "Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs" iegādātās elektroenerģijas izmaksas 2024.gadā bija par 26% mazākas nekā bija iepļānots un par 44% mazākas nekā faktiskās izmaksas 2023.gadā.

Valsts pamatbudžeta izdevumu atbilstoši funkcionālajām kategorijām

Lielākā daļa valsts pamatbudžeta izdevumu 2024.gadā tika veikti izdevumu funkcijā "Ekonomiskā darbība" (18,6%) un "Veselība" (16,9%), savukārt mazākie izdevumi tika veikti izdevumu funkcijā "Teritoriju un mājokļu apsaimniekošana" (0,4%) un izdevumu funkcijā "Vides aizsardzība" (0,9%).

Valsts pamatbudžeta izdevumu atbilstoši funkcionālajām kategorijām (bruto) % no izdevumiem kopā

* tai skaitā procentu izdevumi 346,0 milj. eiro un maksājumi ES budžetā 359,1 milj. eiro

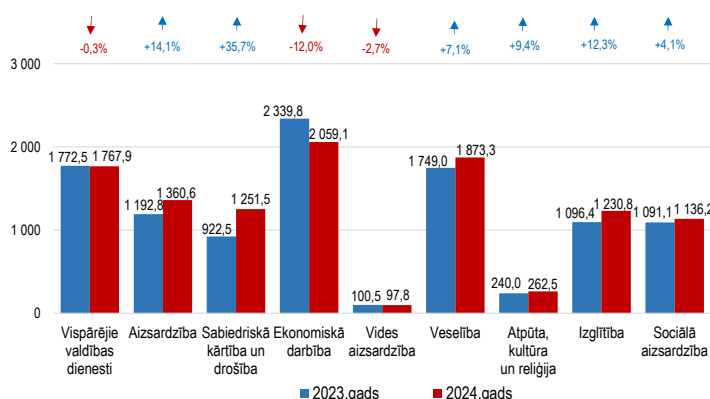
2024.gada valsts budžeta izdevumu izpilde

2024.gadā valsts pamatbudžeta izdevumos atbilstoši funkcionālajām kategorijām, salīdzinot ar 2023.gadu, veidojās būtisks pieaugums izdevumu funkcijai "Sabiedriskā kārtība un drošība" (329,0 milj. eiro jeb 35,7%), kas galvenokārt saistīts ar papildu piešķirto finansējumu, lai segtu izdevumus, kas saistīti ar prioritāri izbūvējamiem valsts robežas joslas posmiem uz valsts sauszemes robežas gar Latvijas Republikas un Baltkrievijas Republikas valsts robežu, kā arī lai segtu izdevumus, kas saistīti ar speciālo ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegādi, un projekta "Automatizētas robežu uzraudzības infrastruktūra" īstenošanu un jauna cietuma būvniecību Liepājā.

2024.gadā valsts pamatbudžeta izdevumos atbilstoši funkcionālajām kategorijām, salīdzinot ar 2023.gadu, veidojās būtisks pieaugums izdevumu funkcijai "Aizsardzība" (167,8 milj. eiro jeb 14,1%), kas galvenokārt saistīts ar Nacionālo bruņoto spēku (NBS) noslēgto līgumsaistību izpildi, starptautiskās sadarbības līgumu izpildi un NBS spēju attīstības projektu realizāciju.

Pieaugums bija arī izdevumu funkcijai "Izglītība" (134,4 milj. eiro jeb 12,3%), kas galvenokārt saistīts ar pedagogu zemākās mēneša algas likmes palielinājumu no 2023.gada 1.septembra – līdz 8,50 eiro par stundu, pirmsskolas pedagogiem – līdz 7,75 eiro par stundu, no 2024.gada 1.janvāra pedagogu zemākā mēneša algas likme, t.sk. arī pirmsskolas pedagogiem palielināta līdz 9,54 eiro par stundu. Tāpat izdevumu pieaugumu ietekmēja piešķirtais finansējums, lai īstenotu secīgu pāreju uz mācībām valsts valodā, finansējums STEM jomas programmu finansējuma palielinājumam interešu izglītībā un STEM piedāvājuma stiprināšanai Valsts nozīmes interešu izglītības centros, kā arī finansējums pedagogu darba samaksai, lai nodrošinātu Ukrainas civiliedzīvotāju izglītošanu.

Valsts pamatbudžeta izdevumi atbilstoši funkcionālajām kategorijām*,
milj. eiro un % izmaiņas pret iepriekšējo gadu

* bruto summas, neieskaitot teritoriju un mājokļu apsaimniekošanu (06.000)

Savukārt izdevumu samazinājums bija funkcijai "Ekonomiskā darbība" (280,7 milj. eiro jeb 12,0%), kas galvenokārt saistīts ar iepriekšējā periodā sniegto atbalstu, kompensējot izdevumus, kas radušies saistībā ar energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumiem.

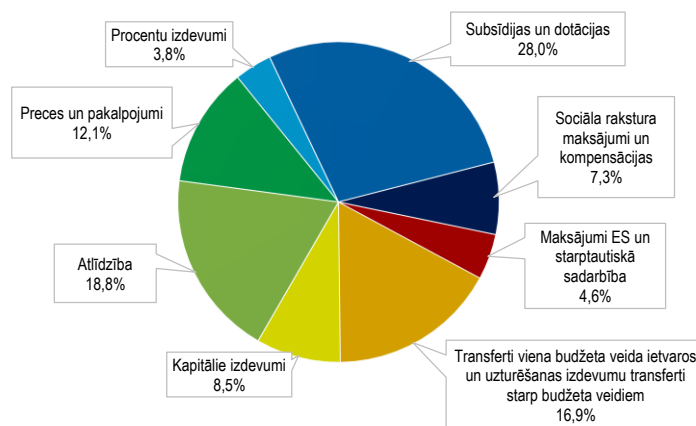
Valsts pamatbudžeta izdevumi atbilstoši ekonomiskajām kategorijām

2024.gadā valsts pamatbudžeta izdevumi pamatfunkciju īstenošanai bija 9 269,3 milj. eiro, savukārt izdevumi ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto un finansēto projektu un pasākumu īstenošanai bija 1 816,7 milj. eiro.

Valsts pamatbudžeta izdevumi pamatfunkciju īstenošanai atbilstoši ekonomiskajām kategorijām

Valsts pamatbudžeta izdevumi pamatfunkciju īstenošanai 2024.gadā bija 9 269,3 milj. eiro, kas ir par 642,2 milj. eiro jeb 7,4% vairāk nekā 2023.gadā.

Izdevumi (bruto) pamatfunkciju īstenošanai atbilstoši ekonomiskajām kategorijām, % no izdevumiem kopā

Lielākā daļa izdevumu pamatfunkciju īstenošanai 2024.gadā tika veikti ekonomiskās klasifikācijas kodā – subsīdijas un dotācijas (28,0%) un atfīdzība (18,8%), savukārt vismazākā daļa izdevumu pamatfunkciju īstenošanai tika veikti procentu izdevumiem (3,8%).

Izdevumos atbilstoši ekonomiskajām kategorijām pamatfunkciju īstenošanai izdevumu pieaugums 2024.gadā bija **atfīdzībai**, kas, salīdzinot ar 2023.gadu, palielinājās par 204,9 milj. eiro jeb 13,3%. Izdevumu pieaugums galvenokārt skaidrojams ar:

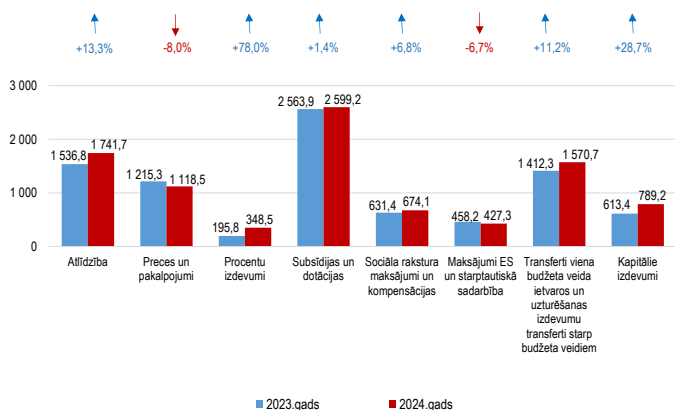
- atfīdzības pieaugumu NBS personālam saistībā ar personāla skaita pieaugumu;
- atfīdzības pieaugumu un pabalsta pēc katriem pieciem nepārtrauktas izdienas gadiem izmaksu leklīetu ministrijas un Tieslietu ministrijas institūcijās nodarbinātajām amatpersonām ar speciālo dienesta pakāpi;
- papildu finansējuma piešķiršanu, lai nodrošinātu pedagogu zemākās darba samaksas likmes pieauguma grafika laikposmam no 2023.gada 1.septembra līdz 2025.gada 31.decembrim 1.soļa īstenošanu pilnam gadam un pedagogu darba samaksas pieauguma grafika īstenošanas 2.soli no 2024.gada 1.janvāra, kā arī minimālās mēneša darba algas palielināšanu 700 eiro apmērā 2024.gadā atbilstoši Darba likuma pārejas noteikumu 26. un 27.punktam, Valsts tiešās pārvaldes iestādēs nodarbināto atalgojuma palielināšanu un valsts pārvaldes kapacitātes stiprināšanai, nodrošinot stratēģiski svarīgo amata grupu atfīdzību.

Savukārt izdevumi **precēm un pakalpojumiem** 2024.gadā, salīdzinot ar 2023.gadu, samazinājās par 96,8 milj. eiro jeb 8,0%. Izdevumu samazinājums galvenokārt skaidrojams ar naftas produktu rezervju modeļa maiņu un centrālās krājumu uzturēšanas funkciju nodošanu SIA "Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor".

Procentu izdevumi 2024.gadā, salīdzinot ar 2023.gadu, palielinājās par 152,7 milj. eiro jeb 78,0%, ko galvenokārt noteica lielāki procentu maksājumi par uzņemtajām ārējā un iekšējā parāda saistībām, kā arī lielāki procentu maksājumi par valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta līdzekļu termiņnoguldījumiem Valsts kasē.

2024.gada valsts budžeta izdevumu izpilde

Izdevumi (bruto) pamatfunkciju īstenošanai atbilstoši ekonomiskajām kategorijām, milj. eiro un % izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu

Izdevumi transfertiem viena budžeta veida ietvaros un uzturēšanas izdevumu transferiem starp budžeta veidiem 2024.gadā, salīdzinot ar 2023.gadu, palielinājās par 158,4 milj. eiro jeb 11,2%, kas galvenokārt skaidrojams ar pedagogu zemākās mēneša algas likmes palielinājumu un pedagogu darba samaksu par Ukrainas civiliedzīvotājiem.

Kapitālie izdevumi 2024.gadā, salīdzinot ar 2023.gadu, palielinājās par 175,8 milj. eiro jeb 28,7%, kas galvenokārt skaidrojams ar ilgtermiņa saistību pasākuma "Nacionālo bruņoto spēku ilgtermiņa līgumi" īstenošanu.

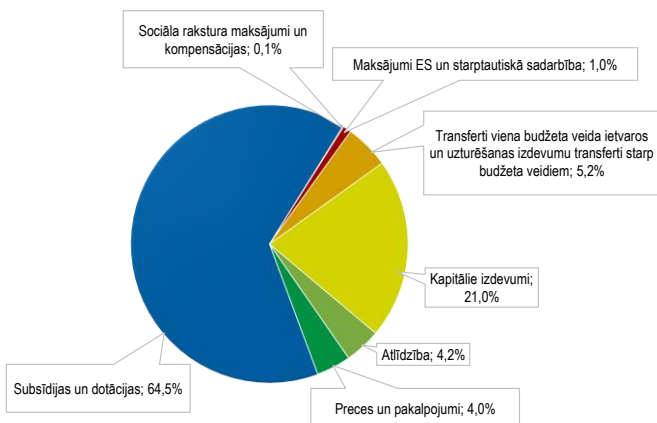
Izdevumu izmaiņas atbilstoši ekonomiskajām kategorijām 2024.gadā, salīdzinot ar 2023.gadu:

- **subsīdijām un dotācijām** palielinājās par 35,3 milj. eiro jeb 1,4%;
- **sociāla rakstura maksājumiem un kompensācijām** palielinājās par 42,7 milj. eiro jeb 6,8%;
- **kārtējiem maksājumiem ES budžetā un starptautiskajai sadarbībai** samazinājās par 30,9 milj. eiro jeb 6,7%.

Valsts pamatbudžeta izdevumi ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto un finansēto projektu un pasākumu īstenošanai

Valsts pamatbudžeta izdevumi ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto un finansēto projektu un pasākumu īstenošanai 2024.gadā bija 1 816,7 milj. eiro, kas ir par 126,4 milj. eiro jeb 6,5% mazāk nekā 2023.gadā.

Izdevumi (bruto) ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto un finansēto projektu un pasākumu īstenošanai atbilstoši ekonomiskajām kategorijām, % no izdevumiem kopā

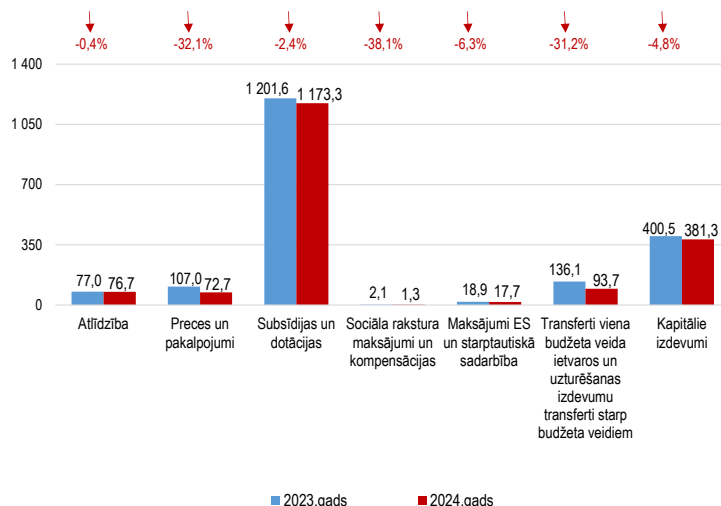

Lielākā daļa izdevumu ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto un finansēto projektu un pasākumu īstenošanai 2024.gadā tika veikti ekonomiskās klasifikācijas kodā – subsīdijas un dotācijas (64,5%) un kapitālie izdevumi (21,0%), savukārt mazākā daļa izdevumu – sociāla rakstura maksājumiem un kompensācijām (0,1%) un kārtējiem maksājumiem ES budžetā un starptautiskajai sadarbībai (1,0%).

Izdevumi atbilstoši ekonomiskajām kategorijām ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto un finansēto projektu un pasākumu īstenošanai 2024.gadā, salīdzinot ar 2023.gadu, samazinājās:

- **atīdzībai** par 0,3 milj. eiro jeb 0,4%;
- **subsīdijām un dotācijām** par 28,3 milj. eiro jeb 2,4%;
- **kārtējiem maksājumiem ES budžetā un starptautiskajai sadarbībai** par 1,2 milj. eiro jeb 6,3%;
- **transfertiem viena budžeta veida ietvaros un uzturēšanas izdevumu transferiem starp budžeta veidiem** par 42,4 milj. eiro jeb 31,2%;
- **kapitālajiem izdevumiem** par 19,2 milj. eiro jeb 4,8%.

Izdevumi (bruto) ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto un finansēto projektu un pasākumu īstenošanai atbilstoši ekonomiskajām kategorijām, milj. eiro un % izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu

2024.gadā, salīdzinot ar 2023.gadu, izdevumi **sociāla rakstura maksājumiem un kompensācijām** samazinājās par 0,8 milj. eiro jeb 38,1%, kas galvenokārt skaidrojams ar to, ka 2024.gadā vairs netika veikti maksājumi no Eiropas Sociālā fonda (ESF) 2014.– 2020.gada plānošanas perioda īstenotiem projektiem labklājības jomā.

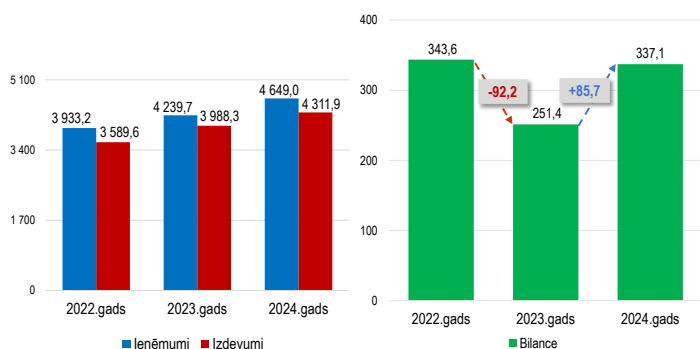
Salīdzinot ar 2023.gadu, 2024.gadā izdevumi **precēm un pakalpojumiem** samazinājās par 34,3 milj. eiro jeb 32,1%, kas galvenokārt saistīts ar mazāku finansējumu Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) projektu un pasākumu īstenošanai izglītības jomā un to, ka Ekonomikas ministrija 2024.gadā vairs netika plānots finansējums Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) 2014.– 2020.gada plānošanas perioda īstenotiem projektiem.

Valsts speciālais budžets

Valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta ieņēmumi 2024.gadā veidoja 4 649,0 milj. eiro, kas, salīdzinot ar 2023.gadu, ir par 409,3 milj. eiro jeb 9,7% vairāk, savukārt izdevumi bija 4 311,9 milj. eiro, kas ir par 323,6 milj. eiro jeb 8,1% vairāk.

2024.gada valsts budžeta izdevumu izpilde

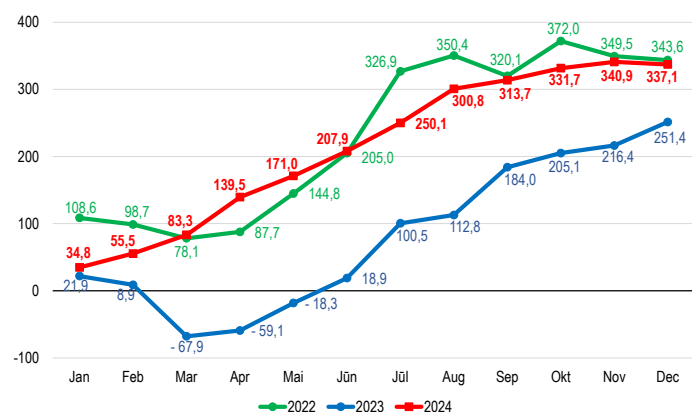
Valsts sociālās apdrošināšanas speciālais budžets kopā*, milj. eiro

* izslēdzot savstarpējos valsts sociālā budžeta transferus

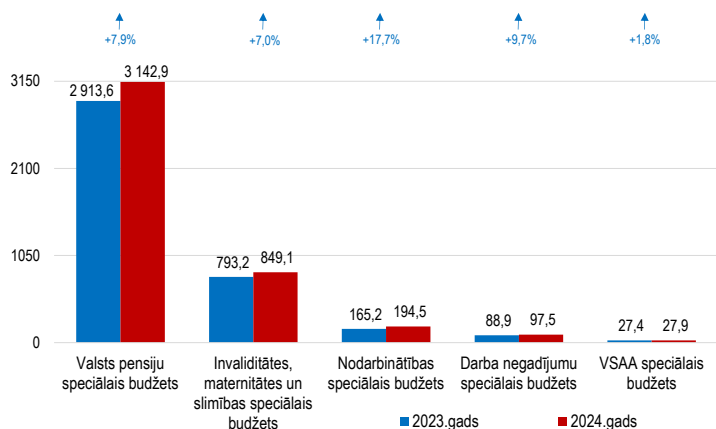
2024.gadā, salīdzinot ar 2023.gadu, valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta izdevumu pieaugumu galvenokārt ietekmēja pensiju, kā arī pabalstu/atlīdzību vidējo apmēru mēnesī palielināšanās saistībā ar 2024.gada oktobrī veikto indeksāciju, un pensiju/pabalstu/atlīdzību saņēmēju skaita palielināšanās.

Valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta finansiālā bilance (bruto) uzkrājošās vērtībās, milj. eiro

2024.gadā valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta ieņēmumi pārsniedza izdevumus, veidojot valsts sociālās apdrošināšanas budžetā finansiālo pārpalikumu 337,1 milj. eiro apmērā. Saskaņā ar likumu "Par valsts budžetu 2024.gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026.gadam" valsts sociālās apdrošināšanas speciālajā budžetā 2024.gadā tika plānots finansiālais pārpalikums 408,1 milj. eiro apmērā.

Valsts sociālās apdrošināšanas speciālais budžets kopā*, milj. eiro un % izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu

* izslēdzot savstarpējos valsts sociālā budžeta transferus

2024.gadā, salīdzinot ar 2023.gadu, valsts pensiju speciālajā budžetā izdevumi palielinājušies par 229,3 milj. eiro jeb 7,9%, kas galvenokārt saistīts ar veikto pensiju indeksāciju 2024.gada oktobrī, kā rezultātā izraisot vecuma pensijas apmēra palielināšanos par 44,31 eiro vidēji mēnesī jeb 8,1%, pensijas apgādnieka zaudējuma gadījumā apmēra palielināšanos par 21,20 eiro vidēji mēnesī jeb 6,7%, apbedīšanas pabalsta apmēra palielināšanos par 66,06 eiro vidēji mēnesī jeb 7,0%, kā arī pabalsta pensijas saņēmēja nāves gadījumā pārdzīvojamam laulātajam vidējā apmēra mēnesī palielināšanos par 22,09 eiro jeb 8,6 procentiem.

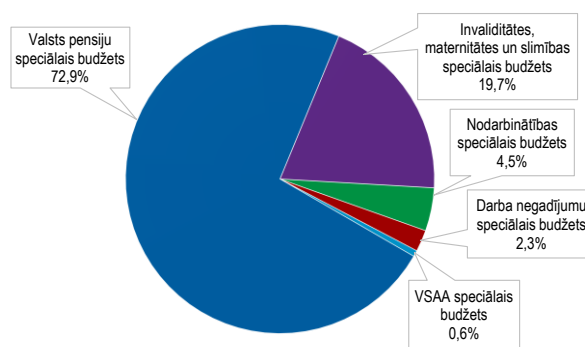
Savukārt invaliditātes, maternitātes un slimības speciālajā budžetā izdevumi palielinājās par 55,9 milj. eiro jeb 7,0 procentiem. Izdevumi palielinājušies galvenokārt slimības pabalsta izmaksai par 41,0 milj. eiro jeb 12,9% saistībā ar pabalsta vidējā apmēra mēnesī palielināšanos par 182,69 eiro jeb 13,9%, invaliditātes pensijas izmaksai par 18,4 milj. eiro jeb 7,0% saistībā ar pensijas vidējā apmēra mēnesī palielināšanos par 16,52 eiro jeb 5,5% un pensijas saņēmēju skaita palielināšanos par 1 012 personām vidēji mēnesī jeb 1,4 procentiem.

2024.gadā nodarbinātības speciālajā budžetā izdevumi, salīdzinot ar 2023.gadu, palielinājās par 29,3 milj. eiro jeb 17,7%, ko galvenokārt ietekmēja bezdarbnieka pabalsta vidējā apmēra mēnesī palielināšanās par 44,02 eiro jeb 10,3% un pabalsta saņēmēju skaita palielināšanās par 2 308 personām vidēji mēnesī jeb 7,6 procentiem.

Darba negadījumu speciālajā budžetā izdevumi 2024.gadā, salīdzinot ar 2023.gadu, pieauga par 8,6 milj. eiro jeb 9,7%, ko galvenokārt ietekmēja atlīdzības par darbspēju zaudējumu vidējā apmēra mēnesī palielināšanās par 25,73 eiro jeb 5,3% un atlīdzības saņēmēju skaita palielināšanās par 428 personām vidēji mēnesī jeb 3,4%, kā arī slimības pabalsta vidējā apmēra mēnesī palielināšanās par 164 eiro jeb 8,5% un pabalsta saņēmēju skaita palielināšanās par 29 personām vidēji mēnesī jeb 5,2 procentiem.

Savukārt Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) speciālajā budžetā izdevumi 2024.gadā, salīdzinot ar 2023.gadu, pieauga par 0,5 milj. eiro jeb 1,8 procentiem.

Valsts sociālās apdrošināšanas speciālais budžets sadalījumā pa izdevumu veidiem*, % no sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta izdevumiem kopā

* izslēdzot savstarpējos valsts sociālā budžeta transferus

Vislielāko izdevumu daļu 2024.gadā valsts sociālās apdrošināšanas speciālajā budžetā veidoja valsts pensiju speciālais budžets 3 142,9 milj. eiro jeb 72,9% un otru lielāko daļu veidoja invaliditātes, maternitātes un slimības speciālais budžets 849,1 milj. eiro jeb 19,7 procentus. Nodarbinātības speciālais budžets veidoja 194,5 milj. eiro jeb 4,5%, savukārt darba negadījumu speciālais budžets – 97,5 milj. eiro jeb 2,3 procentus. Vismazāko izdevumu daļu 27,9 milj. eiro jeb 0,6% veidoja VSAA izdevumi, kas paredzēti, lai nodrošinātu sociālās apdrošināšanas budžeta administrēšanu, reģistrētu sociāli apdrošinātās personas un viņu iemaksas sociāli apdrošinātās personas kontos, kā arī lai sniegtu iedzīvotājiem sociālās apdrošināšanas pakalpojumus un individuālas konsultācijas par sociālās apdrošināšanas un sociālās palīdzības pakalpojumiem.